

Несебър – античният град

ВКЛЮЧЕН В СПИСЪКА НА ЮНЕСКО ПРЕЗ 1983 Г.

Старият Несебър е един от най-древните градове на Европа, все още пазещ духа на различните народи, живели в него – тракийци, елини, славяни, византийци и българи. Впечатляващ е броят на добре съхранените от древността църкви, къщите от периода на Възраждането – типични представители на черноморската архитектура, вятърните мелници, обществените бани и чешми.

Полуостровът, на който се намира, е бил посещаван от кораби, доплавали от близки и далечни брегове още през бронзовата епоха, през II-то хилядолетие пр. Хр. Доказателство за това са многобройните каменни котви, както и керамични фрагменти, датиращи от този ранен период на тракийската история.

Древните траки наричали града Месабрия, което означава „град на Меса“, на името на неговия легендарен основател. Първите гръцки заселници, по произход дорийци, пристигат в края на 6 век пр. н. е. Новата колония се оформила окончателно през 494 г., когато прогонени от персите граждани на Калхедон и Бизантион дошли на полуострова и с благословията на местните траки трайно се заселили тук. Можем да предположим, че предходната, първа вълна от колонисти е дошла от Мегара и затова древните свидетелствуват, че Месабрия има три метрополии – Мегара, Калхедон и Бизантион.

През III век пр. Хр. удобното географско разположение на града и гъвкавата политика на неговите граждани довели до върхови моменти в неговото икономическо и културно развитие. Градът постепенно се разраства, построени са храмове, училище и театър. Около 440 г. пр.н.е. градът започва да сече собствени монети. Широко е влиянието му в елинистическия свят. От това време датират най-богатите погребения в некропола на Месабрия. Намерени са изключително ценни златни украшения. Множество сребърни и бронзови съкровища от месамбрийски монети са открити

на различни места в древния свят в един периметър от днешно Косово до древния Вавилон и от днешна Молдавия до Атина.

През 72 г. пр. н. е. градът е завзет без никаква съпротива от римляните и става част от Римската империя. Със своите непокътнати крепостни стени и големи обществени сгради, той продължава да сече собствени бронзови монети и остава важен търговски и културен център. Ползва се с привилегиата сам да решава съдбата си и има правото на „свободен град“. За охраната на близките и далечни пътища „денем и нощем“ се грижели шестимата стратежи на града, които ежегодно били избирани от Народното събрание и Съвета на старейшините. Първоначално един, а после двама от стратегите отговаряли за монетосеченето, а други членове на същата колегия били натоварени с външно-политическите дела на града.

След създаването на Българската държава Месемврия преминавала ту в български, ту във византийски ръце. Градът за пръв път става част от българската държава през 812 година, когато хан Крум го шурмува и завладява. Преживява голям разцвет по времето на цар Иван Александър. Зрялото Средновековие е оставило в града забележителни църкви. Оцелелите от тях датират преобладаващо от периода XII–XIV в. Тогава в града кристализира един оригина-

лен „живописен стил“ на църковната архитектура.

В средата на XIV в. българите започнали да произнасят името му „Несебър“.

За пръв път е нападнат от турците през 1396 г. Окончателното му падане в ръцете на Отоманската империя става през 1453 г., няколко месеца преди Константинопол. През годините на османско владичество икономическият и културният живот не секват. Строят се църкви, изписват са икони.

Пристанището на Несебър и днес продължава да бъде главен външно-търговски център на Черно море. ■

